ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Пилипенка Ігоря Олександровича
«Організаційно-економічний механізм відтворення основних засобів ліфтового господарства»,
представлену на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил та регіональна економіка

Актуальність, мета та завдання дослідження

Останнім часом в Україні активно впроваджується реформа децентралізації влади, вона передбачає передачу значної частки повноважень місцевим органам влади та реалізацію принципів місцевого самоврядування. Саме місцеве самоврядування є основою процесів згідно яких міста України отримали більші повноваження та ресурси для виконання завдань на місцях. Однак якість громадських послуг та рівень розвитку інфраструктури в містах на даний час у більшості випадків є незадовільними. По-перше, в Україні відсутня національна нормативно-правова база в сфері інтегрованого розвитку міст, на яку б могли орієнтуватися державні та міські суб'єкти в своїй діяльності. По-друге, багатьом містам України ще не вдалося налагодити координацію дій в сферах міського розвитку, досягти консенсусу серед зацікавлених сторін за допомогою різних форматів залучення громадян та підвищити ефективність акумуляції та використання коштів шляхом об'єднання ресурсів. З метою подолання цих викликів українські міста все частіше прагнуть застосовувати підхід «інтегрованого міського розвитку». Планування, що здійснюється за такою концепцією, сприяє сталому розвитку, суспільній рівновазі та соціальній різноманітності. Без цього вкрай важко забезпечити збереження культурно-історичної спадщини, дотримання будівельних стандартів, безпечну експлуатацію будівель, організувати якісні комунальні послуги та забезпечити економічне зростання. Важливою складовою міської інфраструктури стає ліфтове господарство, що пов’язано з прискоренням росту міст та орієнтацією на багатоповерхове будівництво.

На сьогодні ліфтове господарство в більшості міст України знаходиться в глибокій кризі. Майже 60% ліфтів вичерпали свій технічний ресурс безпечної

експлуатації, недосконаліть законодавчої та нормативної бази щодо регулювання відносин між надавачами та споживачами цього виду послуг привзводе до того, що якість технічного обслуговування ліфтів дуже низька, відчувається дефіцит кваліфікованих кадрів, з кожним роком зменшується рівень диспетчеризації ліфтів, який за останні 25 років зменшився на 20%, потребує удосконалення організація проведення технічного обслуговування та ремонту ліфтів. Все це пов'язано із відсутністю як коштів для проведення ремонту та заміни ліфтів, так і кваліфікованого централізованого та цілеспрямованого розвитку цієї сфери. Усе вищевикладене доводить актуальність вибору теми дослідження І. О. Пилипенка.

Дисертаційна робота відповідає тематичній спрямованості наукових розробок в рамках науково-дослідних робіт, що проводилися кафедрою менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова за госпдоговірною темою № 2792/15 «Організаційно-економічний механізм удосконалення діяльності ліфтового господарства в великих містах (на прикладі міста Харкова)» (2015-2016 рр.), укладеного з ТОВ «Ліфтреммонтаж», де автором визначені основні напрямки відтворення ліфтового господарства міста Харкова, в межах виконання теми «Регулювання соціально-економічного розвитку міського комплексу. Теорія, методологія, практика» (ДР № 0113U000575, 2013-2016 рр.) здобувачем обґрунтовано систему управління технічним станом основних засобів ліфтового господарства.

Мета роботи полягає у розробці теоретико-методичних положень та обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічного механізму розвитку ліфтового господарства в інфраструктурі регіонів України.

Для досягнення поставленої мети автором сформульовано та вирішено такі задачі:

розкрито економічну сутність процесу відтворення ліфтового господарства та визначено фактори, які чинять суттєвий вплив на ці процеси;

удосконалено організаційну систему управління технічним станом ліфтового господарства регіону;

обгрунтовано порядок організації фінансового забезпечення процесу відтворення основних засобів ліфтового господарства регіону;

отримано оцінку якості послуг, які надаються мешканцям житлових будинків ліфтовими організаціями в містах України;

сформовано організаційно-економічний механізм відтворення основних засобів ліфтового господарства як складової інфраструктурного забезпечення регіону.

Новизна наукових результатів, отриманих в дисертації

Аналіз дисертації дозволив виявити низку наукових результатів, котрі в комплексі дають змогу робити висновки про внесок здобувача у розвиток обраного напряму дослідження. Зокрема, можна стверджувати, що у роботі І. О. Пилипенка отримано нові результати різного ступеня наукової новизни:

Результат 1. Удосконалено теоретико-методичний підхід до формування організаційно-економічного механізму відтворення основних засобів ліфтового господарства.

Суть результату: запропонований механізм включає організаційну, нормативно-правову, інформаційну, економічну та інституційну складові. У поєднанні вони здатні створити нормативну базу яка регламентує терміни експлуатації підйомних механізмів та регулює їх безаварійний стан.

Практичне значення: отримано змогу безпечної експлуатації підйомних механізмів, які відпрацювали нормативний термін, шляхом створення інформаційної бази обліку їх технічного стану в містах України, запровадження системи планового оновлення та модернізації ліфтів.

Результат 2. Удосконалено методичний підхід до оцінювання якості послуг ліфтового господарства.

Суть результату: запропонований підхід містить у підґрунті інструментарій експертних оцінок, в якості експертів залучено усі зацікавлені в безаварійній роботі ліфтів сторони, а саме: населення, промисловці, підприємці, представники місцевих

органів влади, представники комунальних служб та ліфтового господарства, що дозволило отримати об'єктивну оцінку.

Практичне значення: методичний підхід надав змогу погодити інтереси населення та представників ліфтових організацій.

Результат 3. Удосконалено організаційний підхід до фінансового забезпечення процесу відтворення основних засобів ліфтового господарства регіону

Суть результату: організаційний процес передбачає оптимізацію грошових коштів всіх учасників ринку послуг ліфтового господарства. Фінансовий тягар розподіляється пропорційно між учасниками, тобто, населенням, місцевими бюджетами, організаціями ліфтового господарства та кредитними установами.

Практичне значення: методичний підхід дає змогу розподілу фінансового навантаження між учасниками процесу відновлення ліфтів, дозволяє досягти підвищення рівня працездатності ліфтів, за рахунок відновлення технічного ресурсу та оновлення основних засобів на всіх етапах життєвого циклу ліфтів.

Результат 4. Отримало подальшого розвитку теоретичне обґрунтування економічної сутності, змісту і ролі процесу відтворення основних засобів в ліфтовому господарстві.

Суть результату: за основу обрано принципи безаварійного функціонування ліфтів та дотримання високої якості послуг, які надаються населенню з боку ліфтового господарства.

Теоретичне значення: на основі поглибленого аналізу теоретичних засад щодо кон'юнктури ринку послуг, у якому виокремлено сегмент комунальних послуг доведено необхідність дотримання специфічних принципів ведення господарчої діяльності.

Результат 5. Отримала подальшого розвитку організаційна система управління технічним станом ліфтового господарства регіону.

Суть результату: послідовна реалізація запропонованих організаційних методів забезпечує підвищення рівня працездатності, відновлення технічного ресурсу та оновлення основних засобів на всіх етапах життєвого циклу ліфтів.

Практичне значення: організаційна система управління технічним станом ліфтового господарства дозволяє організувати безаварійне та високоякісне обслуговування населення міських громад.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків та пропозицій

Ознайомлення зі змістом дисертації та автореферату, основними опублікованими працями дозволяє зробити висновок, що основні положення, які визначають наукову новизну дисертації являють собою предмет для захисту. Одержані І. О. Пилипенком нові наукові результати є наслідком оригінального наукового дослідження. Наукові положення, висновки і рекомендації сформульовані автором самостійно і відображають особистий внесок автора.

Отримані здобувачем результати дослідження ґрунтуються на вивченні передової світової та вітчизняної практики формування організаційно-економічного механізму розвитку ліфтового господарства в інфраструктурі регіонів України.

Для досягнення поставленої мети та вирішення задач у роботі використано широкий спектр загальних і спеціальних наукових методів: систематизації - для узагальнення наукових підходів щодо розробки організаційно – економічного механізму відтворення основних засобів ліфтового господарства як складової інфраструктурного забезпечення регіону; системного аналізу - для обґрунтування висновків дослідження; експертних оцінок - для визначення якості послуг, які надаються мешканцям житлових будинків ліфтовими організаціями; абстракції та аналогії - для виявлення особливостей функціонування ліфтового господарства в інфраструктурі міських громад; прогнозування - для розрахунку витрат на обслуговування ліфтів; симплекс метод - при розробці моделей підвищення ефективності проведення технічного обслуговування ліфтів; методи математичної статистики - для прогнозування показників функціонування ліфтів.

Теоретичною й методологічною основою дисертаційної роботи є наукові праці вітчизняних і закордонних вчених, що присвячені питанням формування організаційно-економічного механізму розвитку ліфтового господарства в інфраструктурі регіонів України, а також наукові доробки провідних фахівців з

регіонального управління.

Інформаційною базою дисертаційної роботи слугують законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, дані Державної служби статистики України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, статистична звітність підприємств житлово-комунального господарства, а також науково-методичні публікації, матеріали періодичних видань, електронні ресурси мережі Інтернет.

Достовірність основних положень дисертації, цінність для науки і практики висновків і пропозицій підтверджується тим, що вони базуються на глибокому вивченні дисертантом сучасних теоретичних, методичних та практичних проблем регіональної економіки, розвитку регіональних ринків комунальних послуг, їх специфіки та впливу на соціальне напруження у суспільстві. Здобутком автора є розробка організаційно-економічного механізму відтворення основних засобів ліфтового господарства.

Стиль викладення дисертації та автореферату

Дисертацію та автореферат дисертації, які подано до розгляду, характеризує науковий стиль та логічність викладання основних результатів дослідження. В дисертації аргументовано розкрито усі положення та результати, що характеризують наукову новизну та практичну цінність і виносяться автором на захист.

Дисертація викладена грамотно, з дотриманням вимог, що висуваються до кандидатських дисертацій, вона є цілісною науковою працею. Назва дисертації повністю відповідає її змісту.

Відповідність автореферату змісту дисертації

Автореферат належним чином відображає зміст дисертації та її основні висновки. У авторефераті розкрито основні результати, отримані в процесі дослідження, ступінь новизни розробок та висновки.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам п. 13 «Порядку присудження

наукових ступенів» затвердженого Постановою КМУ №567 від 24 липня 2013 р. (зі змінами та доповненнями). Суть викладених матеріалів в авторефераті та основні положення дисертації є ідентичним.

Оцінка публікацій

Основний зміст роботи опубліковано у 14 наукових працях. Загальний обсяг публікацій, що належать автору, становить 6,1 ум.-друк. арк., серед них: 1 розділ у колективній монографії (особисто автору належить 0,6 ум.-друк. арк.), науковий звіт у вигляді монографії (особисто автору належить 0,6 ум.-друк. арк.), 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у періодичному фаховому виданні Чехії; 1 стаття у періодичному виданні України та 4 публікації у матеріалах конференцій.

Кількість наукових статей, їх обсяг та авторський внесок відповідають вимогам п.14 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого Постановою КМУ №567 від 24 липня 2013 р. (зі змінами та доповненнями).

Дисертація є самостійно виконаною та завершеною працею, містить нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують конкретне науково-практичне завдання, а саме – формування організаційно-економічного механізму розвитку ліфтового господарства в інфраструктурі регіонів України. Дисертаційна робота логічно структурована і дозволяє чітко визначити як теоретичні і методичні напрацювання здобувача, так і практичну спрямованість окремих результатів проведених наукових досліджень.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

За своєю структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, що встановлені до кандидатських дисертацій.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних літературних джерел. Робота містить 13 рисунків, 18 таблиць. Список використаних джерел налічує 217 найменувань.

Ступень впровадження результатів роботи у практику

Згідно з поданими до дисертації довідками про впровадження, матеріали дисертації І. О. Пилипенка знайшли практичне застосування і використані Департаментом житлово – комунального господарства та розвитку інфраструктури Харківської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження №02-17/169 від 27.01.20 року) впроваджено методичні рекомендації щодо розробки заходів з удосконалення фінансового забезпечення процесу відтворення основних засобів підприємств ліфтового господарства. Управлінням Держпраці у Полтавській області (довідка про впровадження №01-12/4491 від 18.06.20р.) використано методичне забезпечення розробки комплексних проектів планів перевірок підприємств ліфтового господарства. Лубенським комунальним житлово-експлуатаційним управлінням (акт № 04.20/12 від 15.04.20 р.) впроваджено у діяльність сформовані заходи щодо удосконалення економічних підходів в управлінні ліфтовим підприємством.

Окремі теоретичні та методичні положення використовуються в навчальному процесі Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова при викладанні навчальних дисциплін: «Системи життєзабезпечення міст», «Інноваційно – інвестиційна діяльність підприємств ліфтового господарства» (акт №б/н від 21.04.20р.).

Дискусійні положення та зауваження

1. У розділі «Теоретичні положення розвитку ліфтового господарства» автор занадто широко охоплює проблематику розвитку ліфтового господарства у регіонах України та звертається до процесів обороту капіталу, які не мають безпосереднього відношення до проблематики дослідження, що перевантажує дисертацію зайвою інформацією, с. 26-28 дисертації.

2. Аналіз нормативно-правової бази щодо питань регулювання діяльності представників ліфтового господарства в регіонах України має у дисертації не системний характер та представлений фрагментарно по всіх розділах роботи, це ускладнює сприйняття ступеня унормованості господарської діяльності

представників ліфтового господарства в питаннях проведення ремонтних, експлуатаційних та профілактичних робіт.

3. На с. 40 автором схематично наведено цикл відтворення основних виробничих засобів, який є загальновідомим з економічної теорії, виникає питання: чи виявлені здобувачем у ході виконання дисертаційної роботи якісь специфічні характеристики, які властиві суто ліфтовому господарству регіону щодо відтворення основних виробничих засобів? В роботі це чітко не визначено.

4. Визначаючи склад учасників ринку послуг ліфтового господарства регіону, с. 53-55, здобувач в ролі учасника наводить державно-приватне партнерство, що є не коректним, адже партнерські відносини передбачають певний склад учасників. Отже, доцільніше було визначити партнерство як умову відносин між учасниками ринку послуг ліфтового господарства.

5. В роботі не знайшло відображення таке важливе питання як наявність чи відсутність монополізму на ринку послуг ліфтового господарства. Здобувач торкається питань формування ціни на послуги ліфтового господарства, але не розкриває ступінь захищеності споживачів цих послуг від свавілля надавачів.

6. Викликає здивування наведення автором історичного дискурсу у ході викладення розділу «Стан, проблеми і тенденції розвитку ліфтового господарства в Україні», дискусійним є використання досвіду давньої Греції у ході вирішення нагальних питань оновлення парку підйомних механізмів в Україні.

7. Характеристику ліфтового господарства житлового фонду України станом на 01.07.2019 року, с. 63 дисертації, слід було подати у табличній формі оскільки графічна форма не задовольняє потребам інформативності.

8. На с. 68 дисертації автор наводить стан фінансування капітального ремонту та модернізації ліфтового господарства по регіонам України та констатує значні відмінності. Хотілося б побачити докладний аналіз причин різниці у стані ліфтового парку по регіонам України, що має місце на сьогоднішній день, а також аналіз досвіду тих регіонів, у яких стан ліфтового парку значно кращий ніж у інших.

9. Привертає увагу наведена на с. 84 ієрархічна структурна модель факторів, що впливають на процес модернізації ліфтового парку, але слід було розкрити що є вершиною ієрархії.

Загальна оцінка дисертаційної роботи

Офіційний опонент визнає наступне: детальне ознайомлення з дисертаційною роботою Пилипенка Ігоря Олександровича на тему «Організаційно-економічний механізм відтворення основних засобів ліфтового господарства», авторефератом, монографіями та науковими публікаціями автора дисертації дозволяє зробити висновок: дисертація і, відповідно, автореферат та наукові публікації дисертанта виконані на актуальну тему, містять теоретичні та оригінальні методичні і прикладні розробки та відповідають паспорту спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Дисертаційна робота Пилипенка Ігоря Олександровича на тему «Організаційно-економічний механізм відтворення основних засобів ліфтового господарства» - є самостійним, завершеним науковим дослідженням, відзначається достатнім рівнем елементів наукової новизни та практичною значимістю. Відмічені опонентом недоліки не змінюють загальної позитивної оцінки винесених на захист елементів наукової новизни дисертаційної роботи.

Зазначене дає підставу стверджувати про таке: дисертація на тему «Організаційно-економічний механізм відтворення основних засобів ліфтового господарства» відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор - Пилипенко Ігорь Олександрович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника
Вх. НДОР № 03.04-20/474
30 04 20 21 р.

Офіційний опонент:
професор кафедри обліку і оподаткування
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»,
доктор економічних наук, доцент _____ Г. В. Лещук

26 04 21